

Post-maoistická reformní Čína

Program přednášek UPOL pro LS 2017

Rudolf Fürst, Ph.D, Ústav mezinárodních vztahů

Série přednášek podá chronologicky postavený analyzující výklad vývoje v Čínské lidové republice od roku 1978 až do současnosti. Objasňuje politické, ekonomické, sociální a kulturní proměny čínské společnosti v období postkomunistické transformace.

Přednášky informují o intelektuálním kontextu post-maoistické ČLR s odkazy k obecnější problematice čínské modernity, k mezinárodnímu politickému a ekonomickému vývoji v době studené války i v post-bipolární éře. Pozornost je věnována úpadku vlivu levicového myšlení v Číně a změně směrem k modernější verzi eklektického nacionalismu, který se vymezuje odmítnutím západního politického liberalismu. Uvnitř ČLR dochází k erozi totalitního státu směrem k autoritativnímu systému. Kurs zahrnuje hlavní interpretativní témata: neoliberální versus realistické východisko otázky mezinárodní bezpečnosti a zahraniční politiky ČLR; vliv ekonomických změn na sociální a politické klima uvnitř státu; krize legitimacy vlády jedné strany, vývoj intelektuálního diskursu uvnitř ČLR oscilující mezi quasi-liberálním a autoritativním, vztah intelektuálů a režimu, lidská práva, postavení menšin, eklekticismus a vliv komunikačních technologií; západní soft power v podobě populární hudby a vizuálního umění.

Program přednášek:

1) Úvod a představení literatury. Komunistická Čína: porážka Kuomintangu, Dálný východ a počátek studené války. Konsolidace ČLR, éra maoismu, vnitropolitické a zahraniční krize, obrat v zahraniční politice 70. let 20. století.

2) Počátek reformy 1978: program čtyř *modernizací*, vnitřní politika, ekonomika, mezinárodní prostředí.

- 4) Krize v roce 1989, „pekingské jaro“ a porážka reformních liberálních sil.
- 5) 90. léta, stabilizace režimu, ekonomická konjunktura, proměny ideologického diskursu.
- 6) Konec bipolarity a tzv. čínská vojenská hrozba.
- 7) Proměny v hospodářství a sociální důsledky – migrace, ztráta sociálních jistot, mění se vztah mezi státem a jednotlivci.
- 8) Diskurs nacionalismu a neo-autoritářství, názory na možnosti demokratizace Číny, lidská práva a skrytá liberalizace.
- 9) Nástup třetí, čtvrté a páté generace vedení KS Číny, proměna elit, reformy strany, krize legitimacy vlády jedné strany. President Xi Jinping, etapa recentralizace a posílení autoritativních prvků systému vlády jedné strany.
- 10) Nová zahraniční politika a „mírový růst Číny“, opuštění teorie mírového růstu a nástup novém podoby velmocenské politiky, investiční expanze One Belt One Road (OBOR).
- 11) Materiální blahobyt versus sociální napětí, pop-kultura cynismu, éra internetu a krotký rock'n'roll.
- 12) Nové výzvy – ekologie, etnické napětí, energetická bezpečnost. Čína a EU, znovuoživení postkomunistické Evropy a formát 1+16.

Doporučená literatura:

Barmé, Gremie, *In the Red: On Contemporary Chinese Culture*, Columbia University Press, New York, 1997.

Fürst, Rudolf, *Čína ve XX. století, Období 1989-2005*, Nakladatelství University Palackého, Olomouc, 2006.

Goldman, Merle, *From Comrade to Citizen: The Struggle for Political Rights in China*, Harvard University Press, 2005.

Graver, John W., *China's Quest: The History of the Foreign Relations of the People's Republic of China*, Oxford University Press, 2016.

Hao Zhidong, "May 4th and June 4th Compared: a sociological study of Chinese social movements", *Journal of Contemporary China* (1997), 6(14), 79-99.

Horák, Slavomír, „Nástup Číny ve střední Asii? Možnosti a limity vzájemných vztahů“, *Mezinárodní vztahy*, 3/2009, s. 33-52.

Jones, Andrew F., *Like a Knife: Ideology and Genre in Contemporary Chinese Popular Music*, Cornell University, Ithaca, NY, 1992.

Kim, Samuel, S., ed., *China and The World: Chinese Foreign Policy in the Post-Mao Era*, Westview Press, 1984.

Lardy, Nicholas, *Foreign Trade and Economic Reform in China, 1978-1990*, Cambridge University Press, New York, Port Chester, Melbourne, Sydney, 1992.

Liang Zhang, Nathan, Andrew, Link, Perry and Schell, Orville, "Tiananmen Papers", *Public Affairs*, New York, 2001.

Lubman, Stanley, „The Dragon as Demon: Images OF China on Capitol Hill“, *Journal of Contemporary China* (2004), 13(40), August, 541–565.

Luo Xu, "Farewell to Idealism: mapping China's university students of the 1990s", *Journal of Contemporary China* (2004), **13**(41), November, 779–799.

Lynch, Daniel, "Chinese Thinking on the Future of International Relations: Realism as the *Ti*, Rationalism as the *Yong*?" *The China Quarterly*, March 2009, pp. 87-107.

Medeiros, Evan and Fravel, Taylor M., "China's New Diplomacy", *Foreign Affairs*, No.6., Nov/Dec. 2003, pp. 22-35.

Mezliková-Moore, Markéta and Tubilewicz, Czeslaw, "Chinese Migrants in the Czech Republic: Perfect Strangers", *Asian Survey*, 41 (4), July/August, 2001, pp.611-628.

Shambaugh, David, *China's Communist Party: Atrophy and Adaptation*, Woodrow Wilson Center Press, Washington, 2008.

Shambaugh, David, *China Goes Global: The Partial Power*, Oxford University Press, 2013.

Robinson, Thomas W. and Shambaugh, David (eds.), *Chinese Foreign Policy, Theory and Practice*, Clarendon Press, Oxford, 1994.

Studwell, Joe, *The China Dream, The Quest for the Largest Great Untapped Market on Earth*, Grove Press, New York, 2003.

Unger, Jonathan, ed., *Chinese Nationalism*, M.E. Sharpe, Armonk, New York, London, 1996.

Yang Guobin, "The Internet and Civil Society in China: A preliminary assessment", *Journal of Contemporary China*, (2003), **12**(36), August, pp. 453–475.

Yu Keping, ed., *Democracy and the Rule of Law in China*. Brill, Leiden, 2010.

Zhao, Suisheng, "A State-Led Nationalism: The Patriotic Education Campaign in Post-Tiananmen", *Communist and Post-Communist Studies*, Vol. 31, No. 3, 1998, pp. 287-302.

Zhao, Suisheng, "The Ideological Campaign in Xi's China Rebuilding Regime Legitimacy", *Asian Survey*, 56:6 (2016), pp.1168-1193.
<http://as.ucpress.edu/content/ucpas/56/6/1168.full.pdf>

Zheng, Bijan, China's "Peaceful Rise" to Great-Power Status, *Foreign Affairs*, No. 5 (September/October 2005), pp. 18-38.